

Consultatienota over de evolutie naar scholen voor iedereen in 1 uur

Wij starten stipt om 19.30 uur

ONWIJS
ONDER
VOLUIT INCLUSIEF LEREN.

Consultatienota over de evolutie naar scholen voor iedereen.

In 1 uur

Femke Houbrechts (Konekt vzw)

Beno Schraepen (AP Hogeschool)

ONWIJS
ONDER
VOLUIT INCLUSIEF LEREN.

ONWYS
ONDER

VOLUIT INCLUSIEF LEREN.

ONWIJS ONDERWIJS is een initiatief van:

Dank aan onze partner Inclusie Academie

Vandaag: de consultatienota in 1 uur

De sprekers

Beno Schraepen, AP Hogeschool, lid kerngroep Onwijs Onderwijs

Femke Houbrechts, Konekt vzw, lid kerngroep Onwijs Onderwijs

Vragen in de chat aub (over inhoud Consultatienota)

Graag evaluatie formulier invullen achteraf

Link opname ten laatste woensdag

Wat voorafging

Waarom nu?

Onwijs Onderwijs

Waarom nu?

Het ontbrak aan een langetermijnvisie in eerdere beleidsmaatregelen

- Onzekerheid bij scholen, ondersteunende diensten, ouders en leerlingen
- De evolutie bleef vaag en onduidelijk
- Bijgevolg vatbaar voor interpretatie.
- Dat leidde tot onzekerheid bij scholen, ondersteunende diensten, ouders en leerlingen.

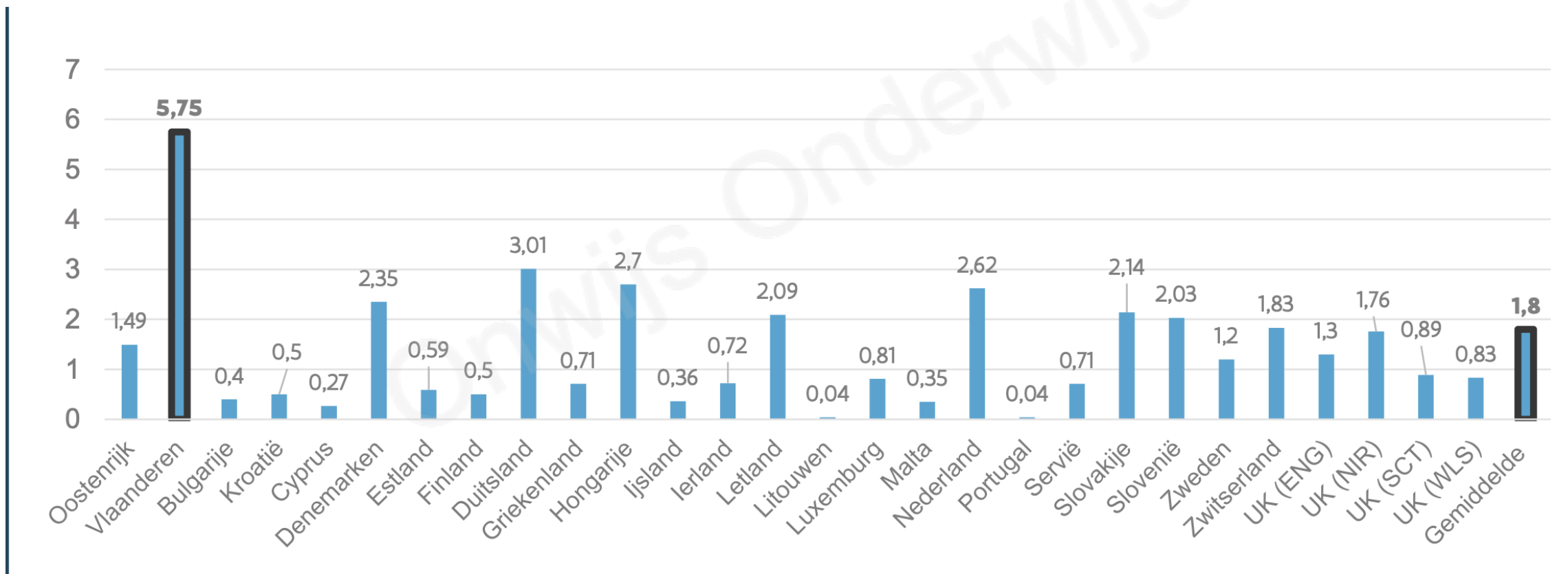
Waarom nu?

Diverse adviezen

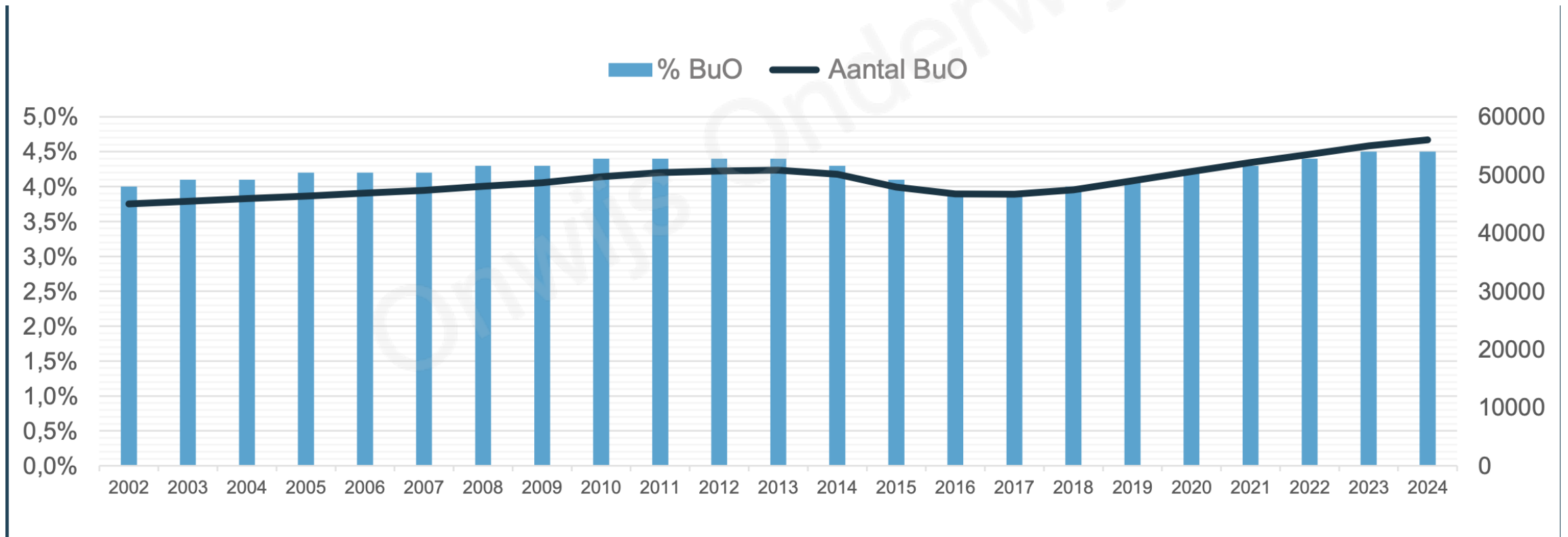
- Adviezen van strategische adviesraden op het decreet over leersteun.
- Audit Rekenhof over het buitengewoon onderwijs met als eerste aanbeveling om een visie uit te werken richting inclusief onderwijs.
- Aanbeveling VN-Comité (sept. 2024): een alomvattende strategie ontwikkelen met een gedetailleerd tijdspad om te evolueren naar een kwalitatief inclusief onderwijssysteem

Huidige situatie van het onderwijs: urgentie en uitdagingen

Aandeel leerlingen in buitengewoon lager onderwijs hoogste van Europa

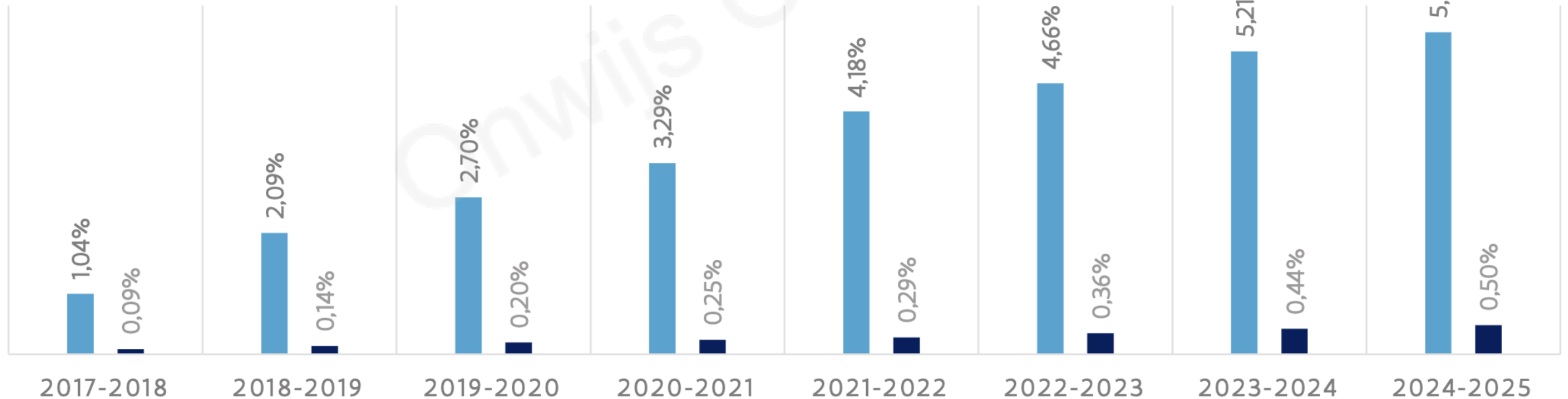
Steeds meer leerlingen in het buitengewoon onderwijs

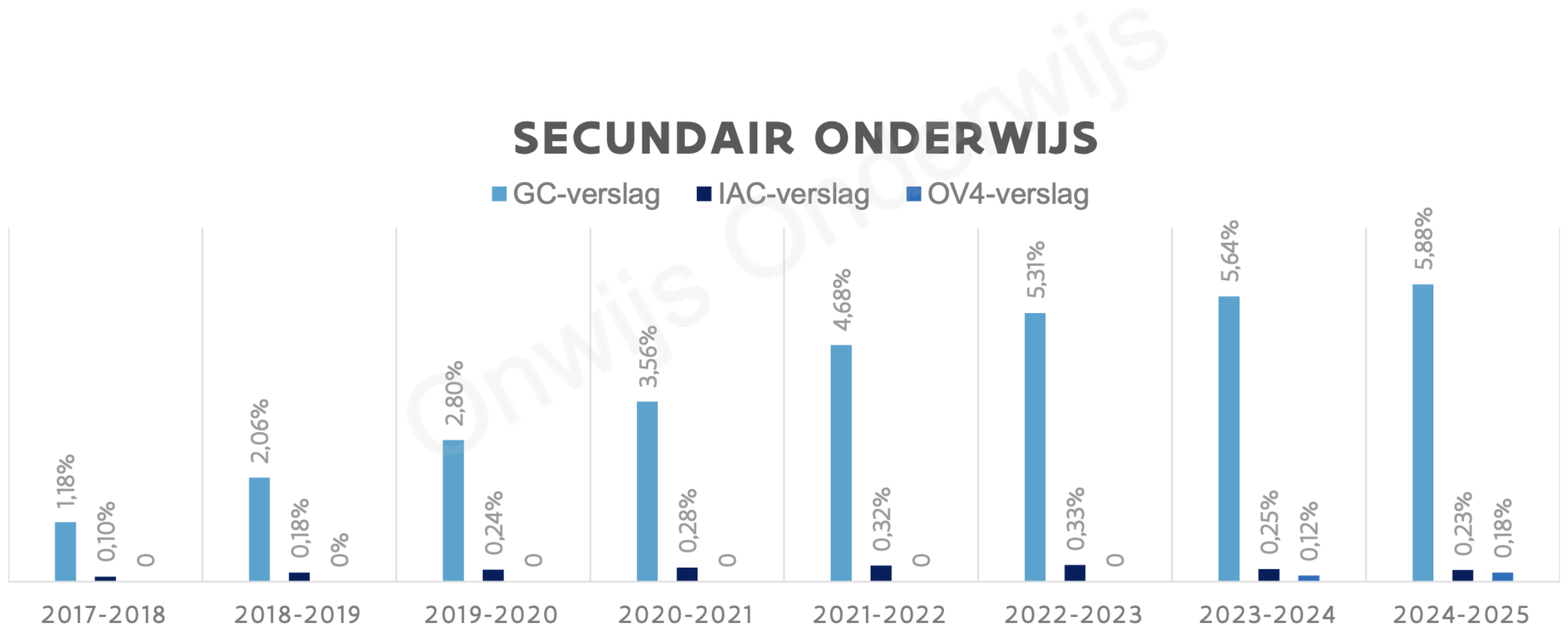
Meer leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften in gewoon onderwijs

BASISONDERWIJS

■ GC-verslag ■ IAC-verslag

Meer leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften in gewoon onderwijs

Huidige onderwijscontext

Urgentie en uitdagingen

- Europa: VL meeste IIn in apart onderwijs (5,75%)
  - Eerstvolgende 3%, Europese gemiddelde 1,8%
- Toename BUO in het algemeen
  - Stijging T9 en T2:
    - meer jongens & omgekeerd profiel o.b.v. thuistaal Nederlands
    - steeds vroeger verslag
- Stijging leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften in het gewoon onderwijs
  - Meer verslagen, meer vraag naar leersteun
  - Verdubbeling sinds 2020 (BaO GC 5,9%, IAC 0,5% - SO GC 5,88%, IAC 0,23% OV4 0,18%)

Huidige onderwijscontext

Urgentie en uitdagingen

- Schoolbeleid gewoon onderwijs is bepalend
  - Grote verschillen in visie op inclusief onderwijs
  - Basiszorg en verhoogde zorg schieten tekort
- Samenwerking tussen leersteuncentra, CLB's, PBD's en scholen rendeert onvoldoende

Onderwijssysteem onder druk

- Het leerrecht onder druk: > 30000 thuiszitters
  - Capaciteitsprobleem BUO
  - Sommige kinderen vinden vinden geen onderwijsaanbod op maat, gaan niet voltijds of niet naar school
- CLB's onder druk: door toename verslagen komen ze niet meer tot kernopdracht
- Gewoon onderwijs onder druk:

Dit structureel gebrek draagt bij aan andere zorgwekkende signalen in scholen: hoge afwezigheidcijfers, leerlingen die langdurig thuiszitten en meer meldingen van (definitieve) uitsluitingen
- BUO onder druk
  - Samenhang kansarmoede instroom BUO
  - Effectiviteit BUO? Minder kans op arbeid, minder HO
- Busvervoer: voor 5,9% van de leerlingen betekent dat 90 minuten enkele reis

Kern van de consultatienota

« ... werk maken van een duidelijke visie, een strategie en een tijdspad met concrete maatregelen voor een evolutie richting scholen voor iedereen, waar kwaliteitsvol en meer inclusief onderwijs geboden wordt met het oog op een maximale leerwinst voor alle leerlingen én haalbaarheid voor de leerkrachten. »

(blz. 4)

Een systeemverandering dringt zich op

« Enkel een gerichte verandering in het systeem én ook maatschappelijk en over beleidsdomeinen heen (welzijn, werk, inburgering, medisch, ...) kan deze problemen wezenlijk oplossen. »

(blz. 11)

Systeemverandering met als doel ...

1. De realisatie van goede onderwijskwaliteit, recht op onderwijs voor elke leerling;

2. De efficiëntie en effectiviteit van de investeringen in onderwijs vergroten;

3. Weg van labelling of diagnostisering als noodzakelijke voorwaarde voor ondersteuning;

4. De expertise in buitengewoon onderwijs, in leersteuncentra en CLB's, toegankelijk maken in alle scholen;

5. Een gerichte inzet van personeel om de begeleiding van leerlingen & haalbaarheid voor leerkrachten te verhogen;

6. Voor leerlingen met complexe en intensieve ondersteuningsnoden een aanbod in een inclusieve context

7. Samenleven en samen leren van kinderen met en zonder specifieke noden als een evidentie en belangrijke waarde zien;

8. Beleidsdomeinen die samenhangen met de uitdaging mee nemen in de aanpak: welzijn, werk, inburgering, ...

Visie 2040

**Sterk onderwijs in
scholen voor iedereen**

Sterk onderwijs in scholen voor iedereen

Alle leerlingen krijgen kwaliteitsvol onderwijs in scholen voor iedereen

Voor diversiteit aan leerlingen: van leerlingen met complexe en intensieve ondersteuningsnoden tot leerlingen die (uitzonderlijk) sterk functioneren.

Binnen een evidence informed en inclusieve leeromgeving

Kennisrijk curriculum, sterke didactiek en rustig klas- & schoolklimaat
Aandacht voor welbevinden en hoge verwachtingen voor alle leerlingen

Multidisciplinaire expertise in alle scholen

Vanuit samenwerking gewoon onderwijs, buitengewoon onderwijs, leersteuncentra en CLB's

Beperkt aanbod buitengewoon onderwijs

Voor leerlingen met complexe en intensieve ondersteuningsnoden
Binnen de context van sommige scholen voor iedereen

Leidende principes sturen evolutie

Duidelijk

met een gedragen visie en een duidelijk doel om naartoe te evolueren;

Geleidelijk en
realistisch

met voldoende tijd en ruimte voor alle actoren en een weloverwogen fasering;

Concreet

met uitvoerbare en gerichte maatregelen;

Samen

met een gedeelde verantwoordelijkheid en nauwe samenwerking tussen alle actoren;

Evidence
informed

o.b.v. wetenschappelijke inzichten, monitoring en opvolging door een onafhankelijke commissie

Naar Scholen voor iedereen in 9 krachtlijnen

1. Kwaliteitsvol, doelgericht en efficiënt onderwijs realiseren voor elke leerling
2. Een inclusievere schoolcultuur en schoolorganisatie realiseren in elke school
3. Evolueren naar een inclusiever onderwijs
4. Voldoende, gepaste en nabije ondersteuning voor elke leerkracht en school
5. Professionaliseren van alle betrokken medewerkers i.f.v. inclusiever onderwijs
6. Structureel partnerschap uitbouwen tussen Onderwijs en Welzijn
7. Bepalen van ondersteuningsnoden d.m.v. een onafhankelijk en beleidsdomeinoverschrijdend assessment
8. Doeltreffende financiering voorzien voor alle scholen
9. Realiseren van een inclusieve en toegankelijke infrastructuur in elke school

Naar Scholen voor iedereen in 3 fasen

Het tijdspad bestaat uit drie fasen (2025–2040) en wordt opgevolgd door een onafhankelijke commissie die adviseert over het tempo en de timing:

**Opstartfase
(huidige
legislatuur)**

**Overgangsfase
(2029–2034)**

**Implementatiefase
(2034–2039)**

**Fase 1 Opstartfase
(huidige legislatuur)**

Onwijs Onderwijs

Belangrijkste maatregelen opstartfase

Vlaamse Regering
bepaalt visie, strategie
en tijdspad

Alle scholen werken aan
evidence informed en
meer inclusieve
leeromgeving

Pioniersscholen (vanaf
schooljaar 2026-2027)

Heroriëntering van
opdracht en taken CLB's
en leersteuncentra naar
multidisciplinaire teams

Minder labelling van
leerlingen en herijkte
financiering

Onderwijs en Welzijn
bepalen gezamenlijk
kader voor onderwijs en
zorg

Scholen buitengewoon
en gewoon onderwijs
werken samen om
onderwijsaanbod samen
vorm te geven

Werken aan een
inschrijvingsrecht
buitengewoon onderwijs

Professionalisering
schoolteams,
schoolleiders en
multidisciplinaire teams

Aandacht voor speciale
onderwijsleermiddelen,
en toegankelijke
infrastructuur

Het recht op
leerlingenvervoer wordt
hervormd

Pioniersscholen (vanaf schooljaar 2026-2027) – proeftuin

Schoolteams gewoon onderwijs, buitengewoon onderwijs, CLB en LSC organiseren samen onderwijs voor leerlingen met en zonder SOB

Verkennen van:

- ▶ Werking multidisciplinair team
- ▶ Minder labelling maar ondersteuning o.b.v. noden, ongeacht GC-verslag
- ▶ Evidence-informed en meer inclusieve leeromgeving
- ▶ Aanbod BUO in school gewoon onderwijs of omgekeerd waarbij leerlingen met en zonder SOB samen leren
- ▶ Samenwerking met andere partners van Welzijn en Werk

Fase 2 Overgangfase (2029–2034)

Onwijs Onderwijs

Belangrijkste maatregelen overgangsfase

Aanbod gewoon en buitengewoon onderwijs kan in één instelling

Pioniersscholen zetten zich in als experts en inspirators voor andere scholen

Alle scholen en schoolbesturen werken aan een evolutie naar scholen voor iedereen

Multidisciplinariteit in alle scholen

Een nieuwe inschaling en een aangepaste financiering

Samenwerking onderwijs-welzijn wordt geconcretiseerd

Afstemming gewoon en buitengewoon secundair onderwijs i.f. v. scholen voor iedereen

Een geleidelijke versoepeling van het inschrijvingsrecht

Blijvende inzet op professionalisering

Wijziging van mogelijkheden van programmaties in gewoon en buitengewoon onderwijs

Leerlingenvervoer evolueert mee

Fase 3 Implementatiefase (2034–2039)

Onwijs Onderwijs

Belangrijkste maatregelen implementatiefase

Alle scholen worden
scholen voor iedereen

Multidisciplinariteit wordt
gerealiseerd in alle
scholen

Buitengewoon aanbod in
de school voor iedereen
voor leerlingen met
complexe en intensieve
ondersteuningsnoden

Aanpassing van het
inschrijvingsrecht

Mobiliteitsondersteuning
voor leerlingen voor wie
het nodig is

Blijvende inzet op
professionalisering met
het oog op scholen voor
iedereen

Andere mogelijkheden
van programmaties

?

...

**Staten generaal
(dec. '25 feb. '26)**

Onwijs Onderwijs

Staten generaal

Alle betrokken
stakeholders toelaten om
te reflecteren op de
inhoud van deze
consultatienota:

- 24 onderwijsprofessionals uit scholen gewoon onderwijs, buitengewoon onderwijs, leersteuncentra, CLB's, pedagogische begeleidingsdiensten;
- 20 relevante stakeholders uit het onderwijsveld zoals onderwijsverstrekkers, onderwijsvakbonden en belangenorganisaties;
- 6 ervaringsdeskundigen: leerlingen, ouders en personen met een handicap;
- 17 experts van beleidsdomein Onderwijs en beleidsdomeinen Welzijn, Werk, Mobiliteit en Gelijke Kansen en van relevante geledingen uit de federale overheid, de FOD Volksgezondheid, FOD Sociale Zekerheid, de SERV;
- 20 andere relevante experts met een duidelijke link naar de onderwijspraktijk, waaronder leden van de Commissie Inclusief Onderwijs
- Medewerkers van het Departement Onderwijs en Vorming, van AGODI, van AGION en van AHOVOKS in een ondersteunende rol;
- Raadgevers van de kabinetten Onderwijs, Welzijn en de vice-kabinetten in een waarnemende rol

Naar Scholen voor iedereen in 3 fasen

Alle betrokken stakeholders toelaten om te reflecteren op de inhoud van deze consultatienota.

De Staten-Generaal heeft als doel:

- ▶ Feedback formuleren op de inhoud van de consultatienota;
- ▶ Concrete en gedragen voorstellen formuleren over de aanpassing en verdere implementatie van de consultatienota.

Onwijs Onderwijs

Onwijs Onderwijs

Onwijs Onderwijs Scholen voor iedereen in de praktijk gebracht

ONWIJS ONDERWIJS is een initiatief van:

docenten
inclusie

de
OPEN
REUZEN

konekt
Meer samen

- Vanuit een gedrevenheid voor inclusief onderwijs
- Vanuit drie organisaties met elk hun talent
- Vanuit drie basisscholen die de sprong waagden
- Vanuit praktijk, onderzoek en een straffe community

ONWIJS
ONDERWIJS

all copyright reserved

Onwijs Onderwijs

Geleerde lessen

- Wat een eer om ieder kind uit de buurt tot leren te brengen. Inclusief onderwijs maakt deze droom van samen schoolmaken waar.
- Onderwijsprofessionals verdienen ondersteuning, zodat hun bekwaamheidsgevoel groeit en zij met vertrouwen kunnen lesgeven.
- Leren inclusief schoolmaken vraagt tijd, dat doe je niet op 1-2-3. Het vraagt tijd, teamwork en begeleiding.

Onwijs Onderwijs Geleerde lessen

- Een gemeenschappelijke kennis = basis
- Grondige start voor duurzame traagheid
- Het schuurt voor het blinkt
- Leiders die geloven in hun zaak
- One size fits no one
- De heilige drievuldigheid: cultuur – praktijk – beleid
- Over het muurtje naar de burens kijken
- Samen kunnen we veel meer dan alleen

Word lid van de Onwijs Onderwijs Community

- **Nieuwsbrief**, met verwijzing naar het Onwijs Onderwijs platform waar alle informatie te vinden is.
- **Ervaringen** uit de scholen vanuit verschillende standpunten : ouders, leerkrachten, leerlingen, procesbegeleiders, buurt, ...
- **Achtergrondinfo** over inclusief onderwijs : artikels, standpunten, evoluties, wetgeving, ...
- Uitwisseling, gesprek, discussie op het Onwijs Onderwijs **LinkedIn** forum.

Hebt u vragen over vorming over dit onderwerp?
luc.perdieus@hartvoorhandicap.be

Onwijs Onderwijs
dankt je

